

Strateške smjernice za razvoj Kreativne i kulturne industrije

HRVATSKI KLASTER
KONKURENTNOSTI
KREATIVNE I
KULTURNE
INDUSTRIJE

Pripremila Radna skupina za strategiju Klastera konkurentnosti kreativnih i kulturnih industrija

Voditeljica radne skupine: Ivana Nikolić Popović

Zamjenica voditeljice radne skupine: Ivana Bakal

Članovi radne skupine: Igor A. Nola, Marina Vuković Dujmović, Stribor Jurčić, Seid Serdarević, Neven Dubravčić, Silvio Jesenković, Ana Šilović, Marijeta Hladilo, Matko Branković, Irena Mikulić, Ivan Mesek, Mirela Bartolec, Nikola Radeljković, Bojan Baletić, Mladen Orešić

2013. – 2020.

VIZIJA

Osnovna vizija postojanja klastera je što duboko vjerujemo da se kroz pametan, održiv i uključiv razvoj sektora Kreativnih i kulturnih industrija može postići regeneracija urbanih sredina, razvoj dodane vrijednosti gospodarstva i podići opća kvaliteta i dostojanstvo života u Hrvatskoj.

MISIJA

Ključna misija postojanja klastera je formiranje i financijsko osnaživanje sektora Kreativnih i kulturnih industrija kroz iznalaženje modela usmjerenih prema razvoju gospodarstva i povezivanju sektora KKI sa ostalim gospodarskim sektorima, razvoju ljudskih potencijala u sektoru, kao i urbana revitalizacija kroz integraciju sektora KKI kao ključnog alata promjene.

U okviru Hrvatskog klastera konkurentnosti definirana je misija Kreativne i kulturne industrije do 2020. godine.

OPĆI CILJEVI

- Jačanje konkurentnosti kreativne i kulturne industrije u cilju promocije pametnog, održivog i uključivog rasta uz stvaranje imidža Republike Hrvatske kao kreativne zemlje sa bogatim kulturnim nasljeđem i tradicijom.
- Upravljanje cijelom kreativnom i kulturnom industrijom na pametan i održiv način u cilju stvaranja imidža Republike Hrvatske kao kreativne zemlje sa bogatim kulturnim nasljeđem i tradicijom.
- Formiranje specijalizacije i izgradnja dobavljačkog lanca unutar Sektora i omogućavanje povezanosti s ostalim industrijskim sektorima u cilju stvaranja više dodane vrijednosti i jačanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva.
- Poticanje rasta sektora i novih poslovnih aktivnosti koje potiču razvoj podupirućih lokalnih industrija.
- Poticanje kontinuirane suradnja poslovne zajednice i obrazovnog sektora što osigurava pametno i održivo upravljanje tržištem rada, te odgovara potrebama za kvalifikacijom i razvojem kompetencija.
- Razvoj i formiranje kvalifikacija kako bi se oblikovale sadašnje i buduće potrebe sektora za znanjima, kompetencijama i vještinama.
- Pridonijeti stvaranju dugoročno održivog modela jačanja konkurentnosti Sektora kroz provedbu mjera i aktivnosti postavljenih u 5 prioriteta područja:
 - **Jačanje institucionalne i infrastrukturne podrške u razvoju kreativne i kulturne industrije**
 - **Davanje snažnije podrške istraživačko-razvojnim aktivnostima, inovacijama, eksperimentima i poduzetništvu u kreativnoj i kulturnoj industriji**

- **Razvoj ljudskih resursa**
- **Poboljšanje pristupa financiranju**
- **Ubrzanje učinaka prelijevanja kreativne i kulturne industrije na druge industrije i društvo u cjelini**

Misija: Jačanje konkurentnosti kreativne i kulturne industrije u cilju promocije pametnog, održivog i uključivog rasta uz stvaranje imidža Republike Hrvatske kao kreativne zemlje sa bogatim kulturnim nasljeđem i tradicijom.				
Prioritetno područje 1. Jačanje institucionalne i infrastrukturne podrške u razvoju kreativne i kulturne industrije	Prioritetno područje 2. Davanje snažnije podrške istraživačko-razvojnim aktivnostima, inovacijama, eksperimentima i poduzetništvu u kreativnoj i kulturnoj industriji	Prioritetno područje 3. Razvoj ljudskih resursa	Prioritetno područje 4. Poboljšanje pristupa financiranju	Prioritetno područje 5. Ubrzanje učinaka prelijevanja kreativne i kulturne industrije na druge industrije i društvo u cjelini

Horizontalna mjera koja se provlači kroz sva prioritetna područja odnosi se na usklađivanje politike razvoja kreativne i kulturne industrije i politike korištenja Europskih strukturnih i investicijskih fondova i Programe Unije (*Creative Europe*).

1. JAČANJE INSTITUCIONALNE I INFRASTRUKTURNE PODRŠKE U RAZVOJU KREATIVNE I KULTURNE INDUSTRIJE

SVRHA

Svrha ovog prioritetnog područja je stvoriti uvjete za jačanje konkurentnosti kreativne i kulturne industrije i povećanje priljeva domaćih i stranih investicija u Sektor putem unaprjeđenja poslovnog okruženja i osnaživanja internog tržišta kroz implementiranje kreativne i kulturne industrije u sve relevantne javne politike na nacionalnoj razini, integriranje kreativne i kulturne industrije u strateški regionalni/lokalni razvoj kao i u strategije ostalih industrija, kreiranje i uspostavu institucija i standarda formalnih odnosa u okviru profesionalnih specifičnosti struka unutar kreativnih i kulturnih industrija, razvijanje percepcije kreativne i kulturne industrije kao isplative investicije u društveno-gospodarskom razvoju i podizanja svijesti o razvojnoj ulozi i značenju kreativne i kulturne industrije za ostale gospodarske sektore i razvoj prostora i infrastrukture za potporu rasta kreativne i kulturne industrije.

OPRAVDANOST

Jačanje institucionalne i infrastrukturne podrške u razvoju kreativne i kulturne industrije ključni su čimbenici ekonomskog rasta i priljeva novih investicija u kreativnu i kulturnu industriju. Sukladno potrebama Sektora, potreban je daljnji razvoj i unaprjeđenje infrastrukture i poslovnih potpornih institucija namijenjenih razvoju industrije same te povezivanju kreativne i kulturne industrije s drugim industrijskim sektorima i jačanje svijesti

o važnosti kreativne i kulturne industrije za ukupan društveno-gospodarski razvoj Republike Hrvatske.

MJERE ZA OSTVARENJE CILJA

Prioritetno područje „Jačanje institucionalne i infrastrukturne podrške u razvoju kreativne i kulturne industrije“ uključuje slijedeće mjere:

1.1. Implementiranje kreativne i kulturne industrije (u tekstu KKI) u sve relevantne javne politike na nacionalnoj i regionalnoj razini

Zbog relevantne pozicije sektora kreativnih i kulturnih industrija i njihovog kvalitativnog učinka na sve sektore neophodna je integracija i zastupljenost unutar svih razvojnih strategija. Podsektori KKI su bogati mozaik sektora često isprepletenih unutar ostalih sektora gospodarstva. Sektori KKI često su na različite načine definirani unutar pojedinih zemalja EU. Zbog svoje isprepletenosti i statističke nedefiniranosti često se ne može doći do jasnog stanja unutar KKI. Upravo iz tog razloga KKI moraju se tretirati kao odvojeni entitet kroz gospodarske, kulturne i regionalno razvojne politike. Tek nakon što se to postigne moći će se razviti stvarna prepoznatljivost značenja i utjecaja sektora KKI na gospodarstvo, na društvo u cjelini, na tržište rada, na regionalni razvoj i na infrastrukturu.

Stoga je neophodno susresti se sa svim relevantnim institucijama i kroz dijalog doći do modela suradnje, izbor alata i obostrano korisnih rješenja koja se onda trebaju

implementirati u sve razvojne politike Republike Hrvatske. Povezujući tri glavne politike, a to su kulturna, regionalno-razvojna i gospodarska može se stvoriti sinergija neophodna za regionalni i nacionalni razvoj pogotovo iz razloga što su KKI kroz strukturne fondove dobile potpuno novo značenje. Važno je naglasiti kako su značajna financijska sredstva kanalizirana kroz strukturne fondove usmjerena upravo na promociju sektora KKI.

1.2. Mapiranje raspoloživih i potencijalnih resursa za kreativne i kulturne industrije na nacionalnoj, regionalnoj i urbanoj razini

Organizacijski je neophodno osvijestiti potencijale pojedinih područja RH kako bi se razvio nekonkurentski razvojni model s definiranim specifičnostima za pojedina područja prilagođen prirodnim, kontekstualnim (tehnološki, infrastrukturni, poduzetnički) i ljudskim potencijalima. Takav pristup je neophodan radi jasno definiranog i konzistentnog razvojnog modela gdje će snaga svakog pojedinog područja osnaživati razvoj Hrvatske u cjelini. Za početak je neophodno fokusirati se na regionalni specifični kontekst, procijeniti postojeće infrastrukture, procijeniti regionalne snage i slabosti, identificirati probleme za razvoj inovacijskih sustava i glavne izazove za gospodarstvo i društvo.

U okviru mapiranja je neophodno dubinski analizirati regije i urbane cjeline, međutim kako bi se dobila kvalitetna procjena međunarodnih konkurentnih prednosti i pozicioniranje Hrvatske kao relevantne, osobito je važno uklopiti procjene i u kontekst regija u cijeloj Europi. Dapače, lokalne regije bi morale identificirati relevantne poveznice i tijekove roba, usluga i znanja kako bi razvile moguće uzorke integracija s partnerskim regijama. To je osobito važno kod manje razvijenih regija u smislu prijenosa znanja, iskustava i tehnologija kao i zbog mogućnosti preklapanja i dupliranja investicija u pojedine projekte s obzirom da se investicije i razvoj unutar EU gledaju cjelovito s regionalnim naglascima.

1.3. Kreiranje/poticanje i uspostava institucija i standarda formalnih odnosa u okviru profesionalnih specifičnosti struka unutar kreativnih i kulturnih industrija

Jedan od iznimno važnih segmenata za razvoj sektora kreativnih i kulturnih industrija je tržišna zaštita, zaštita autorstva, razvoj regulatorskih okvira, standarda i modela poslovanja kako bi se poboljšao poslovno-društveni okvir i podigao sektor kreativnih i kulturnih industrija na autonomni ekonomski nivo s dosada minoriziranog položaja. Zbog isprepletenosti sektora KKI unutar ostalih sektora nije do sada bilo moguće percipiranje i definiranje prave vrijednosti usluga pojedinih dijelova sektora. Unutar razvoja institucija i standarda za početak se podrazumijeva grupiranje pojedinih podsektora sa sličnim modelom poslovanja (npr. vizualno i idejno oblikovanje bazirano isključivo na usluzi bez proizvodnje s dodatnom koordinacijom i nadgledanjem procesa proizvodnje) kako bi se za pojedine grupe oformile Komore koje bi razvile pravni okvir regulativa, zaštitu cjenovnog okvira podsektora i regulaciju zaštite autorskih prava. Naime, autorsko pravo je jedan od glavnih regulatorskih okvira kreativnih industrija. Ono što analizom treba pokazati je koliko je taj regulatorski okvir primijenjen u praksi - koliko se autorsko pravo doživljava i koliko ga se slijedom toga spremno platiti u vidu autorskopravne naknade. Tu dolazimo do standarda formalnih odnosa unutar pojedinih kreativnih područja, a to postizemo pravilima i obvezujućim cjenicima koje donose isključivo komore. Na osnivanje jedne takve (Komora vizualnih umjetnika) upravo se radi.

Pored problema zaštite autorstva susrećemo problem standardiziranja tržišne vrijednosti ideje kao intelektualnog kapitala i kako ju vrijednosno iskazati unutar bilance tvrtke. S obzirom da je sektor kreativnih i kulturnih industrija temeljen uglavnom na idejnom rješenju, kao ključni problem je i vrijednost intelektualnog kapitala koju je neophodno standardizirati kako bi se utvrdila njegova vrijednost i kao takva bila relevantna kroz financijske sustave.

1.4. Razvijanje percepcije kreativnih i kulturnih industrija kao isplative investicije u društveno- gospodarskom razvoju i odmicanje od imidža sektora koji je „potrošač“ državnih sredstava

U mnogim gradovima i regijama u EU investicije u KKI već pokazuju značajan utjecaj na pametan, održiv i uključiv rast. Visoko razvijen i podržan sektor KKI kroz iskustvo ostalih zemalja EU ostvaruje: stvaranje novih i održivih prilika za zapošljavanje, podiže kvalitetu života u urbanim u ruralnim područjima na viši nivo te kroz to regije i gradovi postaju snažni magneti za privlačenje novih investicija i kvalitetnog radnog kadra, kroz integraciju marginaliziranih grupa populacije razvija socijalnu regeneraciju i socijalnu koheziju, katalizator su strukturalnih promjena i stvaranja diversifikacije u mnogim industrijama s potencijalom da regeneriraju gospodarstvo, stimuliraju inovacije i doprinose razvoju, izgrađuju snažnu privlačnu snagu u turizmu privlače talente i mijenjaju imidž gradova i regija.

Stoga su glavni zadaci razviti konzistentnu komunikaciju sa svim javnostima, uključiti sve relevantne čimbenike iz područja kulture, gospodarstva i politike u proces donošenja odluka i razviti strateški i integralni pristup investicijama i korištenju financijskih resursa.

1.5. Poticanje i sistematiziranje razvoja prostora i infrastrukture za potporu rasta kreativne i kulturne industrije

S razvojem novih tehnologija i digitalizacije neophodno je usklađivanje koje zahtijeva od Kreativnih i kulturnih Industrija da budu više interdisciplinarne, otvorene i kooperativne. Pritom se misli na to kako su proizvodi i usluge realizirani i kako se konzumiraju. Za rastuću i održivu kreativnu ekonomiju / Kreativnu i kulturnu industriju koja je i onako isprepletena sa svim suvremenim gospodarskim sektorima neophodno je stvoriti infrastrukturu koja dozvoljava kreativnom sektoru da surađuje među sobom i s ostalim gospodarskim granama. Idealno bi bilo kada bi svaki grad nevezano za veličinu imao kreativne i kulturne organizacije s infrastrukturom koje posreduju i omogućuju tok između kreativnosti i ekonomije. Neophodno je stvoriti novi način razmišljanja o infrastrukturi koja je potrebna za razvoj inovacija i rast kroz cijeli sektor.

Pozicionirati umjetničke i kulturne infrastrukture u srce kreativne ekonomije s čime bi se postigla veća snaga i kapacitet kreativnog i kulturnog sektora da se okrene poduzetništvu, kolaboraciji i da postane otvoren. To bi značilo da se standardni i postojeći prostori kreativne i kulturne industrije pretvore u prostore usklađene u smjeru interdisciplinarnosti što bi na primjer značilo u središta kreativne industrije, sjedišta međusektorske izmjene, pružatelje kreativnih edukacija i razvoja talenata.

Razviti digitalne kapacitete kroz kreativni i kulturni sektor kako bi se omogućilo javnostima i interesnim skupinama da se povežu na novi i dublji način te kroz suradnju različitih organizacija dijele sadržaj, znanje, ideje i kontakte. Kroz takvu suradnju bi se zasigurno razvili i potpuno novi i produktivniji modeli poslovanja koji bi stavili kreativnu ekonomiju u potpuno novu perspektivu. Također bi se kroz digitalizaciju razvio širi i kvalitetniji doseg i mogućnost razvoja talenata.

Razviti nove i reprezentativne modele radnih prostora od fleksibilnih digitalnih koji hrane fizička središta pa sve do rada kod kuće ili aktiviranja starih industrijskih zona i maloprodajnih prostora.

1.6. Promocija i osvještavanje javnosti o važnosti kreativne i kulturne industrije u ukupnom gospodarskom razvoju RH i stvaranju prepoznatljivosti Republike Hrvatske kao kreativne zemlje sa bogatim kulturnim identitetom Republike Hrvatske

U procesu promocije kreativne i kulturne industrije nužno je izraditi Komunikacijsku strategiju za kreativnu i kulturnu industriju (dalje: Komunikacijska strategija) i pripadajući Komunikacijski akcijski plan.

Komunikacijska strategija će uz pomoć detaljnog akcijskog plana voditi proces komunikacije za vrijeme provedbe Strateških smjernica za razvoj kreativne i kulturne industrije. S obzirom na to da se Strateške smjernice za razvoj kreativne i kulturne industrije izrađuju za sedmogodišnje razdoblje, planirano je da će se osnovni ciljevi komunikacije zadati za sedmogodišnje razdoblje, a komunikacijski plan izrađivati za svaku godinu pojedinačno nakon analize postignutih rezultata. Akcijski plan će se donositi na godišnjoj osnovi i pratiti će aktivnosti definirane komunikacijskim planom.

Tri su cilja u okviru Komunikacijske strategije:

Informirati i osvijestiti javnost o važnosti kreativne i kulturne industrije za razvoj RH;

Promovirati kreativnu i kulturnu industriju kroz izradu „izričaja“ Sektora, kriterija za zajedničke nastupe na sajmovima i promidžbu putem odnosa s javnošću, WEB stranice, komunikacijske platforme, promotivnih materijala i sl.;

Usklađivati sve komunikacijske aktivnosti koje provode partnerske institucije obuhvaćene Strategijom i umrežiti osobe koje rade na informiranju i promidžbi kreativne i kulturne industrije.

2. DAVANJE SNAŽNIJE PODRŠKE ISTRAŽIVAČKO-RAZVOJNIM AKTIVNOSTIMA, INOVACIJAMA, EKSPERIMENTIMA I PODUZETNIŠTVU U KREATIVNOJ I KULTURNOJ INDUSTRIJI

SVRHA

U cilju promicanja rasta i jačanja izvrsnosti kreativne i kulturne industrije potrebno je povećati ulaganja Sektora u istraživanje, tehnološki razvoj i primjenu inovacija i potaknuti razvoj poduzetništva.

Također, potrebno je poticati suradnju umjetničkih, akademskih, znanstvenih i gospodarskih institucija kao i javno-privatnih inicijativa koje podržavaju istraživanje i eksperimente u kreativnom i kulturnom sektoru, razviti holistički pristup kroz uključivanje svih gospodarskih sektora, poticati i omogućiti uspostavu zajedničkih komunikacijskih platformi, mreža i klastera između javnih i poslovnih dionika koji su relevantni za Sektor, usmjeravati investicije u područja nužna za razvoj kreativnih i kulturnih industrija te organizirati razvoj konkurentnih proizvoda i usluga sa većom dodanom vrijednosti u suradnji kreativnih struka.

OPRAVDANOST

Izazovi globalnog tržišnog natjecanja zahtijevaju postizanje izvrsnosti u poslovnim procesima. Inovacije su ključni pokretač produktivnosti, povećane energetske i materijalne učinkovitosti, unaprjeđenja proizvoda i usluga i stvaranja novih tržišta.

Kreativna i kulturna industrija u RH prepoznata je kao jedan od glavnih nositelja izvrsnosti kroz razvoj ideja i inovacija koje mogu doprinijeti jačanju konkurentnosti ostalih gospodarskih sektora u Republici Hrvatskoj i stvaranju veće dodane vrijednosti proizvoda i usluga.

MJERE ZA OSTVARENJE CILJA

Prioritetno područje „Davanje snažnije podrške istraživačko-razvojnim aktivnostima, inovacijama, eksperimentima i poduzetništvu u kreativnoj i kulturnoj industriji“ uključuje sljedeće mjere:

2.1. Poticanje suradnje umjetničkih, akademskih, znanstvenih i gospodarskih institucija kao i javno-privatnih inicijativa koje podržavaju istraživanje, razvoj i eksperimente u kreativnom i kulturnom sektoru

Faza nakon krize će zahtijevati povezivanje i miješanje više raznorodnih vještina i kompetencija unutar Kreativnog i kulturnog sektora i van sektora. U tom segmentu je osobito važno razviti šire razumijevanje doprinosa kreativnih i kulturnih industrija razvoju i poticanju inovacija kako bi se rezultati tog utjecaja mogli izraziti i poboljšavati. Kako bi se to postiglo neophodna je suradnja svih segmenata od znanstvenih i akademskih do gospodarskih i to kroz istraživanja i eksperimente. Važno je u taj proces uključiti čim više dionika a ne staviti fokus samo na nekoliko velikih institucija. U svim industrijama a pogotovo u kreativnim i kulturnim postoji velika snaga individualaca i mikro i malih poduzeća i obrta koji kroz svoj rad stječu znanja i vještine diljem svijeta i svojim iskustvom mogu izuzetno doprinijeti razvoju inovacija i novih modela poslovanja bez nužnosti da djeluju kroz institucije.

Neophodno je stoga razviti sustav interdisciplinarnih istraživanja i praksi između kreativnih i kulturnih industrija i šire ekonomske i akademsko-znanstvene zajednice kao na primjer s inženjerima, znanstvenicima, menadžerima, službenicima javnog sektora. Na taj način će se

istražiti koliki je stvarni utjecaj umjetničke prakse i kreativnog mišljenja na ekonomiju i društvo u cjelini.

2.2. Razvijanje holističkog pristupa kroz uključivanje svih gospodarskih, društvenih i vladajućih sektora

Razvoj cjelovitog sagledavanja potencijala i mogućnosti je neophodan za održivi razvoj sektora i gospodarstva općenito. Kreativne i kulturne industrije je neophodno pozicionirati kao središnji segment gospodarstvene i društvene održivosti i konkurentnosti. Kako bi se postigao maksimalan učinak moraju se povezati svi segmenti gospodarstvo, edukacija i kultura te analizirati i definirati svi njihovi međusobni utjecaji u procesima i funkcionalnostima.

Neophodno je locirati kvalitetne organizacije, partnere i pojedince s kojima se može ostvariti suradnja na nacionalnoj i međunarodnoj razini gdje će se poticati stalna obnova, razvijati znanje o međusobnoj korisnosti i integritetu u dugoročne procese i razvoj kako bi se došlo do kvalitetnih modela u kojima rast i razvoj jednog sustava ili sektora neće nužno ugrožavati sve ostale sektore ili neke od sektora.

2.3. Poticanje i omogućavanje uspostave zajedničkih komunikacijskih platformi, mreža i klastera između javnih i poslovnih dionika koji su relevantni za Sektor

Jedna od mjera za unaprjeđenje poslovnog okruženja za razvoj kreativne i kulturne industrije je i umrežavanje javnog, privatnog, znanstveno-istraživačkog sektora i civilnog društva kroz razvoj zajedničkih komunikacijskih platformi, poslovnih klastera i klastera konkurentnosti. Komunikacijske platforme će omogućiti brže i kvalitetnije lociranje i povezivanje pojedinih stručnjaka i svih korisnika, te jasan i jednostavan pregled valorizacije rada, znanstveno i poslovno mentorstvo, razvoj suradnje na pojedinim projektima, razvoj inovacija i ideja kao i ciljne specijalizacije u pojedinim područjima. Također će omogućiti bolji pregled i mapiranje specijalizacija na području RH kao i lakše statističko praćenje napretka i rezultata sektora kroz definirane alate kvalitativnog i kvantitativnog prikupljanja podataka o KKI kako bi se stekao uvid u dinamiku razvoja sektora.

2.5. Poticanje kreativne i kulturne industrije u međunarodnoj suradnji i jačanju njihove pozicije i prisutnosti na međunarodnim tržištima, uključujući i kroz razvoj međunarodnih partnerstava

Kako KKI razvija identitet sustava, nacija, gradova, proizvoda i svega gdje je interpolirana daje se iščitati kako stvara i kulturološke raznolikosti koje je neophodno prilagođavati drugim državama kako bi nas razumjeli, prihvatili i konzumirali. Način konzumacije proizvoda i usluga kreativnog i kulturnog sektora koji u svojoj osnovi nisu potrošna roba koja nestaje ili se haba već teži biti javno dobro, dodatno otežava komunikaciju i suradnju zbog nelegalnog prenošenja i korištenja. Iznimno je važno osvijestiti potrebu regulacije autorskih i ostalih prava prije izlaska na međunarodno tržište s obzirom da na razini EU sustav funkcionira znatno uređenije i prodaja svojih autorskih djela neće biti moguća ukoliko nisu regulirana prava. Lociranjem i povezivanjem s kvalitetnim partnerskim institucijama, gospodarstvenicima, udrugama razvit ćemo mrežu i kanale kroz koje će kao i

po modelu unutar RH tako i prema EU funkcionirati razmjena ideja, znanja, dobara, iskustva, proizvoda i usluga.

2.6. Organiziranje razvoja konkurentnih proizvoda i usluga sa većom dodanom vrijednosti u suradnji kreativnih struka

Stvaranjem financijskih, materijalnih i drugih uvjeta postojećim i novoosnovanim trgovačkim društvima omogućiti će se njihova konkurentnost kroz primjenu nove tehnologije, uvođenje novih inovativnih proizvoda i usluga i inovativnih poslovnih procesa. U razvoju novih inovativnih proizvoda i usluga i razvoju nove tehnologije ili novih poslovnih procesa bitna je suradnja poslovnog sektora i znanstveno-istraživačkih institucija kroz tzv. zajedničke projekte („Colaborative project“).

3. RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA

SVRHA

Kako bi se omogućilo povećanje konkurentnosti kreativne i kulturne industrije potrebno je osigurati bolju povezanost između obrazovnog sustava i potreba Sektora, kako bi obrazovni sustav RH i tržište rada pravovremeno i efikasno mogli odgovoriti na potrebe kreativne i kulturne industrije u RH.

OPRAVDANOST

Jedna od slabosti kreativne i kulturne industrije je i neusklađenost tržišta rada i potreba Sektora za adekvatnom i obrazovanom radnom snagom. Da bi se to promijenilo važno je utvrditi koje su to potrebe kreativne u kulturne industrije u određenim područjima unutar RH, utvrditi postojeće kapacitete ljudskih resursa, izraditi srednjoročne i dugoročne projekcije razvoja Sektora i njihovih potreba za radnom snagom kako bi se moglo učinkovito odgovoriti na potrebe Sektora sada, ali i u budućnosti. Pri tom naglasak treba biti na razvijanju novih vještina kroz obrazovni sustav i cijelo-životno stručno osposobljavanje, mogućnost prekvalifikacije radne snage, ali i uvođenje mjera za ciljano privlačenje visoko-kvalificirane radne snage u Sektor iz drugih zemalja.

MJERE ZA OSTVARENJE CILJA

Prioritetno područje „Razvoj ljudskih potencijala“ uključuje sljedeće mjere:

- Učvrstiti edukacijski sustav u Kreativnom i kulturnom sektoru te investirati u edukaciju orijentiranu ka kreativnosti i razvoju talenata i oblikovanu prema potrebama edukatora, studenata i tržišta
- Osiguravanje boljeg povezivanja ponude i potražnje tržišta rada
- Uvođenje tzv. „peer-coachinga“ (učenje dodatnih vještina od kolega koji su u istom poslu) i izgradnja mreža profesionalaca
- Jačanje kapaciteta u kreativnoj i kulturnoj industriji kroz provođenje obuka o upravljačkim sposobnostima, poznavanju europskih tržišnih mogućnosti i mogućnosti inovativnog financiranja
- Poticanje partnerstva između kreativne i kulturne industrije i svih vrsta obrazovnih institucija i pružatelja usluga osposobljavanja kroz razvoj politehničkih obrazovnih institucija i programa
- Poticanje medijske educiranosti o temi s ciljem promocije kreativnosti građana te njihove participacije u kulturnom životu zajednice

3.1 Učvrstiti edukacijski sustav u Kreativnom i kulturnom sektoru te investirati u edukaciju orijentiranu ka kreativnosti i razvoju talenata i oblikovanu prema potrebama edukatora, studenata i tržišta

U cilju privlačenja i razvoja ljudskih resursa u kreativnoj i kulturnoj industriji potrebno je doprinijeti percepciji javnosti o Sektoru, prvenstveno kod mladih ljudi, kako se radi o sektoru koji zbog svoje, kreativnosti, inovativnosti, kulturnog nasljeđa ima važnost za razvoj ostalih gospodarskih sektora i jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva u cjelini.

Kroz mapiranje dobiti uvid o specijalizacijama, područjima i regijama koje i gdje su već razvijeni ili bi se mogli razviti ili gdje su bile razvijene određene edukacijske institucije, a razrađene prema potrebama i potencijalima pojedinog područja. Kroz regionalnu rasprostranjenost edukacijskih institucija koristi se maksimum potencijala, razvija regija, potiče turistički potencijal edukacija i osigurava se dostupnost edukacija.

Na temelju istraživanja koje će dati uvid u potrebe tržišta za pojedine sektore KKI razviti obrazovne institucije koje će odgovarati učinkovitije za potrebe kreativne ekonomije uključujući i njenu autorsko-pravnu i drugu zaštitu. Također je neophodno u kontinuitetu

osvještavati sve javnosti s naglaskom na gospodarski segment o važnosti angažiranja visoko educiranih ljudskih resursa na pozicije kreativnih i kulturnih industrija i pozicija koje su interpolirane unutar sustava, a odnose se na kreativni u kulturni sektor.

3.2. Osiguravanje boljeg povezivanja ponude i potražnje tržišta rada

Osim dubinskog istraživanja potreba tržišta i lociranja specifičnih potreba po pojedinim industrijama, neophodno je sudjelovanje poslovnog sektora u procesu izrade kurikuluma i omogućavanje usklađenosti njihove izrade sukladno definiranim potrebama kulturne i kreativne industrije omogućiti će razvoj novih, specifičnih zanimanja do kojih je došlo zbog promjena u razvoju Sektora i uvođenja novih poslovnih procesa. Razvoj visokog udjela praktičnog dijela nastave u edukacijske sustave. Razvoj edukacijskih modela prilagođenih mikro i makro potrebama tržišta.

Razvoj sustava edukacija za državne institucije, gospodarstvenike i civilno društvo o važnosti visoko kvalificiranih profesionalaca na pozicijama koje zahtijevaju osobe iz Kreativnog i kulturnog sektora.

3.3. Uvođenje tzv. „peer-coachinga“ (učenje dodatnih vještina od kolega koji su u istom poslu) i izgradnja mreža profesionalaca

Kroz postojeće platforme edukacijskih institucija ili platforme za povezivanje KKI razviti mentorski segment u kojem će se razviti prijenos znanja od strane profesionalaca.

3.4. Jačanje kapaciteta u kreativnoj i kulturnoj industriji kroz provođenje obuka o upravljačkim sposobnostima, poznavanju europskih tržišnih mogućnosti i mogućnosti inovativnog financiranja

Zbog velikih ekonomskih, socijalnih, kulturnih i tehnoloških promjena KKI treba snažno, predano i smisleno vodstvo. Pristupi u segmentu KKI su često fragmentirani i nefokusirani, birokracija često stoji na putu ka progresivnom djelovanju i suradnji. Povezanost ostalih sektora i KKI je vrlo često bez koncepta i nejasna te je razvoj svake inicijative koja ima potencijala onemogućen zbog općih političkih odrednica (npr. edukacija ili porezi).

Razviti kreativne i kulturne upravljačke programe kako bi se razvio kapacitet, povjerenje i znanje kod ključnih donositelja odluka i posrednika. To bi trebalo povezati regije i nacije i stvoriti holistički razvojni učinak.

3.5. Poticanje partnerstva između kreativne i kulturne industrije i svih vrsta obrazovnih institucija i pružatelja usluga osposobljavanja kroz razvoj politehničkih obrazovnih institucija i programa.

Kroz poticanje partnerstva između kreativne i kulturne industrije i obrazovnih institucija omogućit će se razvoj edukacijskih programa sukladno potrebama Sektora, potaknuti cijeloživotno obrazovanje i mogućnost brze prekvalifikacije radne snage. Razvojem potpuno novih pozicija u sektoru i međusektorski pojavljuje se potreba za razvojem nepostojećih polivalentnih pozicija za koje je neophodno znanje iz nekoliko obrazovnih programa uklopljenih s iskustvom iz poduzetničkog sektora KKI.

Također je neophodna interpolacija edukacijskih programa iz sektora kreativnih i kulturnih industrija unutar postojećih edukacijskih sustava zbog uvezanosti pozicija iz sektora KKI unutar velikog dijela gospodarskih i državnih entiteta. Takvi programi moraju biti bazirani na razumijevanju referentnih procesa i modela poslovanja.

3.6. Poticanje medijske educiranosti o temi s ciljem promocije kreativnosti građana te njihove participacije u kulturnom životu zajednice

Educiranost medija kao ključne ciljne javnosti svakog segmenta društvenog i gospodarskog djelovanja, je iznimno važna za razvoj sektora s obzirom da oni prenose poruke prema svim javnostima neophodnim za razvoj sektora KKI.

Važno je razviti dubinsko poznavanje materije kako bi se osvijestila povezanost sektora KKI sa društvenim i gospodarskim razvojem i rastom i važnost međusobne interakcije.

4. POBOLJŠANJE PRISTUPA FINANCIRANJU

SVRHA

Stvoriti uvijete u sektoru KKI da svi segmenti, institucije i pojedinci kroz pravodobno i sveobuhvatno informiranje o izvorima i načinima financiranja dizajniranih i započetih projekata mogu produktivno pristupiti strukturiranju financijskog plana, aplikacija i izvedbe.

OPRAVDANOST

Unazad desetak godina počele su se formirati grupacije, investicijski programi i klasteri. Svi su oni bazirani na izuzetnosti pojedinih segmenata gospodarstva. Uglavnom su oformljeni u svrhu kako bi se izborili s izazovima s kojima se mnogi poduzetnici u KKI susreću a to je balansiranje između kreativnog i komercijalnog, neovisnog i korporativnog, kulturnog i menadžerskog pristupa. To je balans i fleksibilnost neophodna kod mnogih poduzetnika u KKI koji su u većini slučajeva relativno mali, usmjereni na projekte i vođeni svojim radovima. Problemi s kojima se takvi poduzetnici susreću jesu maksimiziranje komercijalnog potencijala svojeg intelektualnog kapitala i privlačenje konkretnih i prikladnih investicija za rast. Ovdje je neophodan kritički pogled na to što je korisno a što nije korisno u dosadašnjem pristupu. Koliko je kroz odvojeni pogled na sektor KKI doprinio tome da se sektor KKI odvoji od ostatka gospodarstva? Koliko se je kroz pretjerano isticanje posebnosti KKI smanjio njihov kapacitet za privlačenje standardnih investicija i razvoj tržišta? Da li je taj posebni tretman učinio to da je poduzetništvo sektora KKI, posebno onih koji su povezani s ostalim sektorima i uvezani na državna sredstva, u stvari izvučeno izvan ostatka gospodarstva i u stvari ko posljedicu nije uspjelo stvoriti značajniju vrijednost?

MJERE ZA OSTVARENJE CILJA

Prioritetno područje „Poboljšanje pristupa financiranju“ uključuje sljedeće mjere:

- Olakšavanje pristupa financiranju kreativnih i kulturnih industrija pomoću inovativnih financijskih instrumenata
- Olakšavanje pristupa zajmovima za kreativne i kulturne industrije
- Poticanje masovnog ulaganja tipa *crowdfundinga*

4.1. Olakšavanje pristupa financiranju kreativnih i kulturnih industrija pomoću inovativnih financijskih instrumenata

Ovom mjerom potaknut će se razvoj i primjena novih financijskih mehanizama kao što su fondovi rizičnog kapitala, poslovni anđeli i garancijski fondovi.

Istražiti postojeće mehanizme financiranja u ostalim zemljama EU kako bi se kroz primjere moglo potaknuti formiranje istih mehanizama u Hrvatskoj. Locirati postojeće mehanizme u Hrvatskoj te razvijati i oformiti nove sustave po uzoru na istovjetne primjere u EU i u Svijetu.

4.2. Olakšavanje pristupa zajmovima za kreativne i kulturne industrije

Ova mjera je od izuzetne važnosti jer pored pristupa svim relevantnim informacijama za strukturiranje financijskog plana potrebno je razviti komunikacijske kanale za omogućivanje kvalitetnog pristupa i zajmovima za financiranje projekata KKI. Klaster može puno učiniti i u dizajniranju bankarskih odnosno kreditnih proizvoda koji će biti krojeni po mjeri specifičnosti KKI.

4.3. Poticanje masovnog ulaganja tipa *crowdfundinga*

Crowdfunding podrazumijeva kolektivni napor pojedinaca koji umrežavaju i udružuju svoje resurse, obično putem interneta, kako bi podržali projekte drugih ljudi ili organizacija (dakle, zainteresirani nude sredstva, a autor zauzvrat nudi rezultat svog projekta).

Pokretanje online platformi za crowdfunding kao i ostale projekte i mogućnosti umreženog prikupljanja financijskih sredstava.

5. UBRZANJE UČINAKA PRELIJEVANJA NA DRUGE INDUSTRIJE I DRUŠTVO U CJELINI

SVRHA

Kreativnost je pokretač globalne ekonomije. Zemlje koje su sposobne razviti i podržati okruženje gdje su kreativni talenti populacije poticani i uspješni, su zemlje s visokim ekonomskim i društvenim razvojem. Kreativni sektori unutar ekonomije koji uključuju film, umjetnost, dizajn, kao i izvedbene umjetnosti, primijenjene umjetnosti i ostale segmente KKI stvaraju velike količine dodane vrijednosti i podržavaju i unapređuju ostale sektore unutar gospodarstva kao što je turizam, proizvodnja i ostale, te u isto vrijeme oblikuju vibrantno i inovativno okruženje u sektorima gdje su razvijene.

OPRAVDANOST

Poduzetništvo u KKI su pokretači i ključna vrijednost za budućnost sektora KKI u Hrvatskoj, međutim zahtijeva posebnu pozornost unutar struktura našeg društva i gospodarstva. Kako je KKI već na mnoge neformalne načine interpolirana unutar svih sustava izuzetno je važno formalizirati i strukturirati funkcionalnost sektora KKI unutar društvenih i gospodarskih poslovnih modela kao i stvoriti zasebne referentne modele poslovanja za sektor KKI.

MJERE ZA OSTVARENJE CILJA

Prioritetno područje „Ubrzanje učinaka prelijevanja na druge industrije i društvo u cjelini“ uključuje sljedeće mjere:

5.1. Razvijati partnerstva između kreativnog/kulturnog sektora i drugih gospodarskih sektora

Jedan od važnijih koraka ka razvoju svijesti o važnosti KKI za razvoj ekonomije i društva je postavljanje predstavnika sektora KKI unutar interesnih struktura ostalih sektora kao i unutar njihovih razvojnih strategija. Na taj način će se kroz zajednički rad i promišljanje, osim razvoja svijesti postići i razumijevanje učinaka sektora KKI za svaki pojedini sektor.

Neophodno je locirati sve značajnije predstavnike industrija i interesne skupine i ostvariti dogovor s njima o suradnji.

5.2. Uvođenje djelotvornih mehanizama prenošenja kreativnih znanja u ostale gospodarske sektore

Intencija je ove mjere uspostaviti uspješnu i djelotvornu podršku kreativne i kulturne industrije jačanju konkurentnosti drugih gospodarskih sektora u RH i stvaranju veće dodane vrijednosti proizvoda i usluga kroz izgradnju Tehnološke platforme za kreativnu industriju i poticanje izvora financiranja iz javnog sektora za sufinanciranje zajedničkih projekata za razvoj inovativnih proizvoda i usluga .

Cilj Tehnološke platforme za kreativnu industriju bit će:

davanje podrške kreativnoj i kulturnoj industriji i ostalim gospodarskim sektorima

nadogradnja i umrežavanje znanstveno-istraživačke i poslovne infrastrukture opreme i adekvatnih ljudskih resursa sukladno potrebama Sektora

suradnje i spajanja sa EU i regionalnim tehnološkim platformama relevantnim za razvoj kreativne i kulturne industrije.

Razvoj inovativnih proizvoda i usluga moguće je financirati iz nacionalnih i EU izvora financiranja putem npr. sheme inovacijskih vaučera (tzv. „Creative Credit“).

5.3. Formiranje „Info deska kreativne i kulturne industrije“ u relevantnim institucijama na nacionalnoj i regionalnoj razini

Dostupnost informacija kao i znanja o pojedinim materijama je ključni faktor prihvaćanja promjena i interpolacija novih procesa unutar postojećih sustava. Osobito je važno bolje razumijevanje funkcioniranja sektora KKI te kako može utjecati na kvalitativne promjene unutar drugih sektora kao i vrlo važno razumijevanje kako ostale industrije i politike mogu potaknuti KKI da razvije svoje potencijale.

Potaknuti razvoj info deskova unutar svih relevantnih institucija na nacionalnoj i regionalnoj razini.

ZAKLJUČAK

Kad se govori o provedbi aktivnosti u okviru prioritetnih područja Strateških smjernica za razvoj kreativne i kulturne industrije nužno je definirati i osnovne izvore financiranja. Budući da je razvoj kreativne i kulturne industrije stavljen kao jedan od prioriteta gospodarskog razvoja u Republici Hrvatskoj cilj je da se na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini razrađenim multidisciplinarnim mjerama stvori u poticajno okruženje za jačanje konkurentnosti Sektora i podigne investicijski potencijal na višu razinu. S obzirom da provedba Strateških smjernica za razvoj kreativne i kulturne treba uključivati čitav niz institucija iz javnog, poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora, u njenu će se realizaciju, osim poduzetnika i znanstveno-istraživačkih institucija, uključiti resorna tijela državne uprave, relevantne nacionalne i regionalne agencije, partnerske institucije, područna (regionalna) i lokalna samouprava). Temeljni izvor financiranja provedbe Strateških smjernica za razvoj kreativne i kulturne industrije bit će proračun resornih tijela državne uprave i pripadajućih agencija, županijski i lokalni proračuni, proračuni partnerskih institucija, Europski strukturni i investicijski fondovi i Programi Unije (Creative Europe). Pri korištenju fondova Europske unije bit će potrebno voditi brigu o pravilima vezanim uz zaštitu tržišnog natjecanja (usklađenost dodjele bespovratnih sredstava sa horizontalnim potporama EU - Regionalne potpore i Potpore za istraživanje, razvoj i inovacije).

Bez adekvatnog sustava praćenja i vrednovanja nije moguće pratiti učinke provedbe prioriteta i mjera postavljenih u okviru Strateških smjernica za razvoj kreativne i kulturne industrije. U okviru trogodišnjeg Operativnog plana Klastera konkurentnosti kreativne i kulturne industrije bit će identificirani nositelji aktivnosti, partnerske institucije, izvori financiranja i glavni pokazatelji kojima se prati uspješna provedba mjera u okviru

prioritetnih područja i glavnog strateškog cilja Strateških smjernica za razvoj kreativne i kulturne industrije i način praćenja i evaluacije.